

DZIENNIK WILEŃSKI

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI: Dominikańska 4. Redakcja otwarta od 12 do 1 i od 5 do 6 po południu.

ADMINISTRACJA OTWARTA od 9 do 5 popołudniu i w niedziele od 12 do 1-ej.

Warunki prenumeraty:

miesięcznie w administracji 40 mk., z odnośnieniem do domu, lub przesyłką pocztową 50 mk.

Cena ogłoszeń:

za wiersz petitu jednołamowy; przed tekstem 15 mk., za tekstem 5 mk., nekrologi 8 mk., w tekście 20 mk.

Reforma Rolna.

Ostatni — dziewiąty — numer „Dziennika Urzędowego Tymczasowej Komisji Rządzącej” z dn. 16 b. m. przyniósł dekret w sprawie reformy rolnej.

Oto zasadnicza treść jego:

Tymczasowa Komisja Rządząca wyda rozporządzenie o organizacji Urzędów Ziemskich posiadających w swem łonie przedstawicieli sfer rolniczych, w pierwszym rzędzie małorolnych i bezrolnych.

Grunta przechodzące do dyspozycji Urzędów Ziemskich na cele reformy rolnej będą stanowiły zapas gruntowy, który będzie tworzony w miarę potrzeby i możliwości rozparcelowania między nabywców.

Na zapas gruntowy Urzędy Ziemskie uzyskują względnie nabywają:

Grunta dóbr, będących własnością Państwa; należących do członków b. dynastji panującej; dobra banku włościańskiego oraz szlacheckiego, dóbr duchownych oraz dóbr nabywanych przez urzędy ziemskie z wolnej ręki i w drodze przymusu.

Przymusowemu wykupowi podlegają: grunta niezalesione, stojące odłogiem. Majątki nabyte w okresie od r. 1863 do 1917 na zasadzie uprzywilejowania nabywcy w stosunku do ogółu obywateli kraju. Majątków niegospodarowanych, o ile właściciel nie przystąpi do gospodarowania w ciągu 2 lat. Wszystkich innych majątków ziemskich których obszar przewyższa 160 dziesięcin. (W szczególnych wypadkach może być podniesione to maksimum nie wyżej jednak niż do 360 dziesięcin.)

Zasady i normy określenia ceny wykupu ustali Tymczasowa Komisja Rządząca.

Urzędem ziemskim przysługuje prawo płacenia za grunta wykupowane swemi listami zastawnymi oprocentowanymi w stosunku pięć od sta rocznie i zabezpieczonymi na nabytej ziemi.

Oto w skróceniu treść dekretu w sprawie rolnej. Nie podając nowej ustawy krytyce rzeczowej, uznając w zasadzie potrzebę reformy agrarnej, musimy jednak poważnie zastrzedz się co do formy i sposobu w jaki została wydana.

Nawet w państwach rządzonych absolutystycznie, podobne ustawy wydawane były po szczegółowym przedyskutowaniu z przedstawicielami najbardziej zainteresowanych warstw ludności, którzy brali udział w pracach przygotowawczych wezwani przez władze rządowe z gósem nie decydującym co prawda, ale doradczym.

W państwach konstytucyjnych podobne ustawy zyskują moc prawną jedynie wtedy, gdy są przyjęte przez Sejm po trzykrotnym czytaniu, potwierdzone przez senat (o ile taki istnieje) podpisane przez głowę państwa (prezydenta lub monarchę) i kontrasygnowane przez odnośnego ministra.

Nic podobnego w danym razie nie widzimy. Przedstawiciele ludności, zwłaszcza włościan i właścicieli ziemskich nie byli pytani o zdanie nawet w charakterze doradczym, ustawa która ma decydujące znaczenie dla życia naszej dzielnicy, której skutki—dotądnie czy ujemne—odczuć będą najdalej pokolenia, wydana została drogą dekretu, przez Rząd, który zgodnie ze swą oficjalną nazwą jest „tymczasowym” a więc jest tylko zarządem, uprawnionym do załatwiania wyłącznie spraw bieżących, i, jak to sam niejednokrotnie oświadczał, do przetrwania obecnego prowizorium, zanim nie ustalą się w tej lub innej formie władza prawowita.

Gdyby ustawa powyższa była dostowną kopją przyjętej w swoim czasie przez Sejm warszawski, miałyby za sobą cień prawomocności, chociaż wydanie jej w dzisiejszej dobie byłoby bezprzecznie uprzedzeniem wypadków, gdyż kraj nasz niewątpliwie chce do Polski należeć lecz formalnie jeszcze nie został przyłączony.

Dopiero po wcieleniu Wileńszczyzny do Polski siłą faktu prawa obowiązujące w Polsce uzyskają i u nas moc. Uprzedzając wypadki pewne nasze kierujące sfery postąpiły demagogicznie, niechcąc widocznie dopuścić, by dobrodziejstwo reformy spłynęło na nas z Polski, co jest w sprzeczności z całą naszą tradycją, gdyż nawet za czasów niezależnej Litwy, czy to nadano Wilno prawo miejskie, czy inny jaki ustanawiano przywilej ziemski, stałe na wstępie czytamy: „na wzór Krakowa”, lub „tak jak w Polsce”, iż w końcu dla mieszkańców tych ziem kresowych Polska stała się synonimem wszelkich swobód.

Dziś pewne nasze sfery rządzące kroczą odmiennymi drogami, a nie mogą zdobyć się na oryginalną ustawę agrarną, kopując warszawską, wprowadzając pewne, niezbyt uzasadnione zmiany, wyłącznie zdaje się dla podkreślenia swej odrębności. Czy panowie ci zdają sobie sprawę co będzie, gdy woła ludności narzucana nam odrębność upadnie i dzielnica nasza zleje się w jedno ciało państwowe ze swą macierzą polską — w jaki sposób uzgodnione zostaną ustawy zasadnicze polskie z zarządzeniami Tymczasowego Rządu Litwy Środkowej.

I. O.

SPRAWA BIAŁORUSKA W KOMISJI SEJMOWEJ.

WARSZAWA, 16. XII. (Orient). Odkryto się posiedzenie przedstawicieli wszystkich klubów sejmowych z udziałem delegacji białoruskiej. Prezes Rady Narodowej ziemi wileńskiej Porębski twierdził, że na wiosnę wybuchnie wojna, jeżeli nie będzie określona wschodnia granica Białorusi, nie będą usunięte z niej wojska bolszewickie i lu-

ność nie otrzyma możliwości swobodnego wypowiedzenia swej woli. Kraj będzie szukał połączenia się z Polską. Przewodniczący Grzędzielski oświadczył, że komisja zagraniczna rozpatrzy sprawę na najbliższym posiedzeniu i radził jeszcze raz odwołać się do wielkich mocarstw, ze względu na wynikające trudności.

SPRAWA ŚLĄSKA.

Ofiarności Niemców na plebiscyt.

BERLIN, 16-XII. (Orient). Donoszą z Berlina o wielkim powroźeniu kwest ulicznych na rzecz plebiscytu na G. Śląsku. Z Drezna donoszą, że pewna ilość fabryk okręgu Littau zgodziła się na dodatkowe godziny pracy, a których do-

chód przeznaczony jest na fundusz plebiscytowy niemiecki.

Policja dla Śląska.

BYTOM, 16. XII. (Orient). Komisja międzysojusznicza zarządziła utworzenie specjalnej policji dla Śląska G.

DWA PRĄDY W RZĄDZIE SOWIETÓW.

Poniżej podajemy szereg enuncjacji z państwa sowieckiego, urzędowych i półurzędowych świadczących o dwóch wręcz przeciwnych prądach: pokojowym, zmierzającym do pracy twórczej i bezwzględnie wojowniczym, którego celem jest rewolucja światowa, u którego wyrazicielką jest „Prawda”.

Pokojowe oświadczenie Trockiego.

REWEL, 16. XII. (Orient). Na zebraniu zawiadowców „Gubzemoddiełow” Trockij powiedział, że komitet centralny dąży do polityki pokojowej za cenę wszelkich ustępstw, lecz absolutnej gwarancji pokoju niema. Armia będzie częściowo zmniejszona ilościowo i reorganizowana.

WARZAWA, 16-XII. (Orient). Trockij przemawiał w Moskwie o ogólnym położeniu. Rzekł on: „Po raz pierwszy przemawiam tu w chwili, gdy niema frontu bojowego. Wstępujemy w okres pokojowy, jednakże rozbrajać się nie myślimy, pomimo że nie grozi nam na razie bezpośrednie niebezpieczeństwo. Mamy cały szereg problemów gospodarczych do załatwienia, pracą naszą musimy znaleźć środki techniczne do wykonania. Utworzymy permanentny „Sowiet pracy” (Radę pracy).

„Izwiestja” o zadaniach Rosji.

MOSKWA, 16-XII. (Orient). „Izwiestja” piszą: robotnicy sowieckiej Rosji zadali kłeskę ostatniemu wrogowi Bałachowiczowi. Obecnie panuje spokój na wszystkich frontach. Rosja sąsiadująca z państwami burżuazyjnymi musi się mieć na baczności, lecz „peredyżkę” już uzyskała. Państwa zachodnie za przykładem Anglii i Ameryki przygotowują się do wznowie-

Rewizje placówek zagranicznych.

WARSZAWA, 16. XII. (Orient). Z polecenia Ministerstwa Spraw Zagran. zarządono rewizję placówek zagranicznych.

Protest niemiecki.

BERLIN, 16. XII. (Orient). W Pruskim Zgromadzeniu Krajowym wszystkie partie prócz socjalistów niezależnych złożyły interpelację domagającą się protestu przeciwko rzekomemu prześladowaniu prasy niemieckiej w Polsce.

Niegościnnosc niemiecka.

KOPENHAGA, 16-XII (Orient). Donoszą z Kopenhagi, że przebywającemu w Berlinie Enver Paszy polecono opuścić terytorium niemieckie.

Niemcy mobilizują się.

HAMBURG, 16-XII (Orient). Echo Hamburga ogłasza list dawnego oficera do jednego z kolegów, że brygady Erhardta formująca się obecnie nanowo w Bawarii stanowi jądro organizacji, która

stosunków z Rosją. Włochy w najbliższej przyszłości podpiszą umowę handlową z Rosją. Polska i Finlandja utworzyły komisję dla zdecydowania szeregu związanych z tem kwestji. W Niemczech powstało specjalne stowarzyszenie, mające na celu ułatwienie stosunków handlowych między Rosją a Niemcami. Niemieckie dzienniki burżuazyjne stwierdzają nadzwyczajną trwałość rządu sowieckiego w obecnej chwili. Stosunki handlowe z Zachodem będą dla Rosji możliwe dopiero wtedy, gdy wznowiony zostanie przemysł, rolnictwo, gdyż po wyczerpaniu gotówki nie będzie nic do wywozu za granicę. Wobec tego radio wzywa wszystkich do wyteżonej pracy.

MOSKWA, 16-XII (Orient) (Radio) „Izwiestja” piszą: Nasza armja wyzwoliła Turkiestan skutkiem czego mamy około 2 milionów pud. bawełny. Państwa zachodnie Anglja, Francja i Włochy dają nam „pieredyszką” możemy pracować.

Demobilizacja czerwonej armji.

MOSKWA, 15. XII. (Orient) Wydany został rozkaz, że zdemobilizowani żołnierze mają natychmiast zająć się pracą, do której nadają się. Podpisał rozkaz Schmit.

Pogróżki bolszewickie.

HELSINGFORS, 16-XII (Orient) Artykuł „Prawdy” przesłany przez Helsingfors głosi, że teraz po zmiażdżeniu Wrangla i Petlury w Polsce godzina zemsty obiecana przez Trockiego nie jest daleka. Skoro wrogowie nasi będą zniszczeni rewolucja światowa stanie się faktem dokonany. Kiedy nasze wojska rewolucyjne będą nad Renem, Francja kapitalistyczna, nasz wróg śmiertelny otrzyma cios w serce i panowanie kapitału będzie skończone.

przygotowuje mobilizację przeciw komunistom z jednej strony i traktatowi pokojowemu z drugiej.

Rozruchy w kolonjach afrykańskich.

LONDYN, 14-XII (Orient) Rozruchy w kolonjach południowej Afryki wzrastają.

Rozruchy komunistyczne w Czechach.

PRAGA, 16-XII. (Orient). W Czechach komuniści proklamowali strejk generalny jako protest przeciwko rządowi. „Swoboda” wzywa do opanowania pałaców burżuazji. W walkach z żandarmerją 5 osób zabito, raniono 15.

Socjaliści czescy przeciw bolszewikom.

PRAGA, 16-XII (Orient) Socjaldemokracja Czesko-Słowacka zdecydowała przeciwstawić się Moskwie i nawiązać stosunki z Angielską Labour Party.

Socjaliści przeciw międzynarodowce.

RZGA, 16-XII. (Orient). Socjaldemokracja wypowiedziała się za wystąpieniem z drugiej międzynarodówki przeciwko przystąpieniu do trzeciej.

Agitacja komunistyczna w Niemczech.

MONACHJUM, 16-XII (Orient) Donoszą z Monachjum, że emisariusze rosyjscy pod kierunkiem Koppa i komuniści berlińscy prowadzą propagandę w obozach jeńców rosyjskich dla ogłoszenia Republiki Sowieckiej w Północnych Niemczech.

Bolszewicy przeciwko rozbitkom Wrangla.

LONDYN, 16-XII (Orient) Z Moskwy donoszą, że Cziczerin ostrzegł Rumunję, iż Sowiety będą uważały za naruszenie neutralności pozwolenia Wranglowi na wprowadzenie części swych wojsk na terytorium rumuńskie. Cziczerin grozi akcją Rumunji w razie, gdyby pomagała „kontrewolucyjnym planem”.

Ewakuacja Krymu.

KONSTANTYNOPOL, 16-XII (Orient) Ewakuacja Krymu jeszcze raz podkreśla antagonizm francusko-angielski. Anglicy nie tylko, że niedali żadnej pomocy przy tej ewakuacji, ale odmówili nawet przyjęcia chorych i rannych do swoich szpitali. Mówią o tem, że wojsko rosyjskie będzie wysłane na Kaukaz na pomoc Gruzji.

Gorkij w opresji.

LONDYN, 16-XII. (Orient). Donoszą z Londynu, że Gorkij poróżnił się z Leninem i Trockim i wyraził życzenie opuszczenia Rosji i udania się na Capri.

Anglja odmówiła wizy i prawdopodobnie G. pojedzie do Włoch przez Niemcy. Jednakże według innych wiadomości Gorkiemu i Lunaczarskiemu nie pozwolono na wjazd do Niemiec.

Ruch towarowy z Rosją.

WIEDŃ, 16-XII. (Orient). Rosta donosi, że od 15-XI Rosja otrzymała przez Hamburg 2 miliony pud. towarów.

RYGA, 16-XII. (Orient). Fabryki niemieckie przyjmują stałe zamówienia z Rosji na lokomotywy, szyny i przybory techniczne.

Skutki rządów bolszewickich.

REWEL, 16-XII. (Orient). „Izwiestja” piszą, że okręg Uralski i północna część Dońskiego zamieniła się na pustynię. Ludność zmniejszyła się od 70 proc. do 80 proc.

Bolszewicki zjazd białoruski

MIŃSK, 16-XII Bolszewicki zjazd białorusinów, odbywający się w Mińsku posłał pozdrowienie Leninowi i Trockiemu.

Robotnicy niemieccy do Rosji.

SZCZECIN, 16-XII (Orient) W tych dniach wyjeżdża stąd do Rosji partja robotników niemieckich.

Komuny rolne.

SARATÓW, 16-XII (Radio) W gubernji Saratowskiej utworzono 92 komun rolnych

Z Oszmiany.

Otrzymujemy następującą wiadomość...

Cała władza administracyjna w naszym powiecie od niejakiego czasu spoczywa w rękach zastępcy starosty p. Muraszki...

Nic też dziwnego, że starostwo i policja powiatowa ze spokojem i ufnością spoglądają na działalność...

Jednak naprawdę panowie ci zasługują, by zwrócić na nich baczniejszą uwagę. Ksiądz Stankiewicz jest częstym gościem oszmiańskiego...

W obecnej swej społecznej pracy, legitymuje się on jako urzędnik departamentu aprowizacji...

Pan minister rozporządza znaczną ilością marek polskich, nauczycielkom w założonych przez siebie szkołach białoruskich...

Trojka ta i im podobni znajdują poparcie u księży litwinów i białorusinów...

Jeżeli zachodziły pewne trudności przy odbywającym się obecnie poborze rekruta...

Dokąd zmiierają i do czego dążą ci, którzy za powyższe fakta

powinni ponosić odpowiedzialność? Przecież tą drogą ani do Polski, ani nawet do federacji...

Czas skończyć, bo może być późno. K.

Z PRASY.

„Gazeta Warsz.” poświęca sprawie najbliższej nas obchodzącej, bo sprawie Wileńszczyzny artykuł wstępny...

„Na pierwsze wrażenie nota powyższa potwiera obawę, że słowa Waldemarsa uważać należy za objaw jakiegoś porozumienia litewsko-sockiego...”

Również możliwym jest jednak inne wyjaśnienie noty. Rząd sowiecki pragnie niewątpliwie w wszelki wypadek zachować dobre stosunki...

Stowem, ostatnią notę bolszewicką na razie traktować musimy, jak case ich postępowanie dotychczasowe ostrożnie i przezorno, nie zupełnie nawet ufnie...

Kronika.

Rozłam w Tymczasowej Komisji Rządzącej.

Członkowie Tymcz. Komisji Rządzącej pp. M. Engiel i A. Jankowski złożyli na ręce generała Żeligowskiego swoją dymisję.

Wielki wiec. W niedzielę dn. 19 grudnia 1920 r. o godz. 1-iej w południe w sali miejskiej (Ostrobramska 5) odbędzie się Wielki Wiec w sprawie obecnej sytuacji politycznej.

Rodacy stawcie się wszyscy!

Wiec zwołuje Blok Narodowy Stronnictw Politycznych i Organizacji Chrześcijańsko-Społecznych i Narodowych.

Z Centrali Chrześ. Zw. Zawodowych. Dziś 18 b. m. o godz. 6 wieczorem w sali Centrali Chrześ. Zw. Zawodowych...

W niedzielę 19 b. m. o godz. 7 rano w kościele O. O. Dominikanów odprawione będą uroczyste rotaty...

W niedzielę 19 b. m. o godz. 6 rano w kościele św. Kazimierza odprawione będą uroczyste rotaty...

Dziś 18 b. m. ogólne zebranie Chrześ. Zw. Zaw. pracow. igły o godz. 6 wieczorem S-to Jankińska 21.

Dziennik Urzędowy. T. Kom. Rz. zawiera w Nr. 9 z dn. 16 grudnia 1920 r. dekret Nr. 39 Nacz. Dow. Wojsk. L. Ś.

Z Macierzy Szkolnej. We czwartek na zebraniu członków Zarządu Pol. Mac. Szkolnej pod przewodnictwem jej prezesadr. W. Węglawskiego...

Wymiana wszelkiej innej korespondencji (listów zwykłych i poleconych, druków, próbek towarowych i t. d.) odbywa się już od dnia otwarcia urzędów w Wilnie.

S.

Z Ruchu Wydawniczego. Słownie opuszczyły prasę dwa doroczne wydawnictwa księgarni J. Zawadzkiego w Wilnie.

Kalendarz Ostrobramski na r. 1921, przeznaczony dla szerokiego ogółu, zawiera szereg opowiadań na dobre, wierszy oraz artykułów gospodarsko-praktycznych.

Wileński Kalendarz informacyjny na r. 1921, rocznik statystyczno-adresowy dla inteligencji. Cena Mk. 40.

Szesnasty z kolei rocznik tego popularnego wśród Wilnian kalendarza zawiera prócz zwykłej, starannie opracowanej części kalendarzowej...

Nakładem tejże księgarni w tych dniach opuści prasę nowe wydanie krótkiej geografii H. Romerówny „Co jest na niebie i na ziemi”...

Powszechna wykłady uniwersyteckie. Ostatni w bieżącym roku powszechny wykład uniwersytecki odbędzie się jutro w niedzielę dnia 19-go b. m. o godz. 7 w sali Śniadeckich.

Koło Biblioteczne im. Tomasza Zana pod nazwą powyższą powstało w Wilnie przy ul. S. Anny Nr. 7. Koło otwiera czytelnę „Samokształcenie”.

Wydział poczt i telegrafów komunikuje, że zgodnie z konwencją pocztowo-telegraficzną zawartą z Rzeczypospolitą Polską...

Sprostowanie. Uprzejmie prosimy Sz. Redakcję „Dziennika Wileńskiego” o zamieszczenie na łamach swojego pisma następującego sprostowania.

W Nr. 89 „Gazety Krajowej” z dn. 17 b. m. w sprawozdaniu z posiedzeń Sejmiку Powiatu Wileńskiego i Trockiego podano następującą błędną informację.

Referat p. Borowskiego o reformie agrarnej nie wywołał rzecz dżiwna dłuższej dyskusji prawdopodobnie ze względu, iż wśród delegatów gmin, włościan prawie nie było.

W istocie rzecz się miała inaczej. Nie na 21 lecz na 29 delegatów było 15 włościan, 2 mieszczan i 9 ze szlachty...

Wybrano na prezesa p. Romualda Węcłowicza, na wice prezesa — p. Ludwika Burczak-Abramowicza i na drugiego — członka włościanina p. Mazutkiewicza.

Wandalizm. Piękny las w Zakrecie, ozdobę i zdrowie Wilna, rąbią bez żadnego miłosierdzia jakieś osobniki, a także i żołnierze. Do kogo należy interwenjować w tej sprawie...

Komitet Gwiazdkowy. Komitet Gwiazdkowy dla żołnierzy urzęduje w Magistracie: Dominikańska 2, pok. 126, od g. 5—7 w.

Odpowiedź panu Welowi.

Pragnąc panu „Welowi” czy „Lewowi” — niewiadomo jak rozumieć należy ten pseudonym, czy przez łaciński spójnik vel — „Inaczej”, (co by mogło do wodzić słuszenie, że pan Wel, niepodobając...

W końcu stwierdzamy że w Warszawie nazywają „Skamanderezyków” grupą „lekko dziedzicznie obciążonych” na powyższych podziałach...

Drugi zaś okaz z tej samej grupy, która próbowała w swoim czasie także sprośnych swych hareów na gruncie Wileńskim, siedzi obecnie w kryminale...

S.

LICYTACJA

Od poniedziałku 20 grudnia b. r. od godz. 10 rano w miejskiej SALI LICYTACYJNEJ przy ul. Trockiej pod Nr. 14 rozpocznie się sprzedaż z licytacji rozmaitego ubrania, bielizny, obuwia i innych rzeczy.

Ządajcie wszędzie!

KALENDARZE na 1921 r.

OSTROBRAMSKI

Cena Mk. 30.

WILEŃSKI

INFORMACYJNY

Cena Mk. 40.

Zgubiono

dokumenta na imię Bronisława Andrzejewskiego, 1) zaświadczenie i dokument wolnej jazdy Grodno—Wilno, 2) zaświadczenie kupna ziemi w Podbrzeziu w wosłoc Naksztyski, 3) i zaświadczenie Kupna ziemi dwóch dziesięcin na imię: Józefa Domicewicza. Niniejszym się uznieważnia. Łaskawy znalazca zechce odnieść pod adresem: Liga Robotnicza w Kooperatywie.

Fortepjan gabinetowy

„MILBACH” do sprzedania ul. Zawalna m.9 od 11—5 wiecz.

PORCELANA

FAJANSE—SZKŁA

POLECAMY:

Wielki wybór czeskiej porcelany, — garnuski do kawy z dostawą do granicy niemieckiej po bardzo przystępnych cenach.

Pozatem wszystkie inne wyroby porcelanowe i fajansowe, jak również szkło stołowe. Dostarczamy szybko. Poszukujemy odbiorców na tutejszym rynku.

M. FISCHER & KORYTOWSKI

Export szkła i porcelany, Plauen im Vogtl (Niemcy) Interesanci zechcą się zwrócić do naszego przedstawiciela p. Ludwika Korytowskiego przebywającego w Wilnie pod adresem Główna poczta Poste-restante.

